

Miikka Pyykkönen
Jyväskylän yliopisto (kulttuuripolitiikka),
miikka.pyykkonen@jyu.fi

Etniset vähemmistöt, kieli ja kulttuuripolitiikka

Kielikoulutus – yhteiskunnallinen haaste ja mahdollisuus
Valtakunnallinen tutkijatapaaminen,
Säätytalo, Helsinki, 27.3.2009

• Mitä on kulttuuripolitiikka?

- Yhteiskuntapolitiikan ala, joka keskittyy [taide- ja kulttuuripalveluihin](#).
- Yleisesti kulttuuripolittisen hallinnon, sääntelyn ja tukemisen kohteiksi on mielletty audiovisuaalinen kulttuuri, kirjallisuus, kuvataiteet, muotoilu, arkkitehtuuri, säveltaide ja teatteri- ja tanssitaide, sekä kulttuuriperintötoiminta.
- Hallinnollisesti kulttuuripolitiikkaa toteuttavat Suomessa opetusministeriön kulttuuri- ja taiteen keskuslaitos ja alueelliset taidetoimikunnat, kunnalliset sivistys- ja kulttuuritoimet, oppilaitokset, sekä julkiset taide- ja kulttuuriperintöorganisaatiot.
- Käytännön kulttuuripolitiikkaan osallistuvat myös kansalliset, alueelliset ja paikalliset kulttuurialan yhteisöt ja kansalaisjärjestöt

• Kulttuuripolitiikan polttavimmat kysymykset?

- Taiteiden, kulttuuriperinnön ja kulttuuripalveluiden saatavuus ja saavutettavuus ("ikuisuus-kysymyksiä")
- Luovuus ja kulttuuri osana innovaatio- ja yhteiskuntapolitiikkaa ja kansallista kilpailukykyä
- Kulttuurialan taloudellinen perusta ja kulttuurialan yrittäjyys
- Kulttuurivienti ja markkina-alueen laajentaminen
- Kulttuurin määrittely: kuinka hallinnoida kulttuuria, jos se käsitetään laaja-alaisesti elämäntavaksi (UNESCO)?
- Yksilöiden ja ryhmien oikeudet omaan kieleen ja kulttuuriin
- Etniset vähemmistöt ja maahanmuuttajat kulttuuritoimijoina ja kulttuurin kuluttajina
- Kulttuurin merkitys "kulttuuripolitiikan ulkopuolisessa" vähemmistö- ja maahanmuuttajapolitiikassa

• Kulttuuripolitiikan tutkimus

- Kulttuurin instituutionalisoitumisprosessit ja taiteiden tunnustetun aseman muodostuminen
- Kulttuurin poliittinen hallinta (rationaalisuudet, tekniikat, toimijat ja päämäärät)
- Taide-/kulttuuri-ilmiöiden suhde niiden instituutionaaliseen ja yhteiskunnalliseen ympäristöön
- Kulttuurin ja kulttuuripolitiikan käsitteiden muutokset
- Kulttuurin ja taiteen valtavirta ja vaihtoehtoiset projektit/prosessit
- Eri väestöryhmien sisäänpääsy ja osallistuminen kulttuuripalveluiden kulutuksessa ja tuottamisessa
- Kulttuuriset oikeudet
- Maahanmuuttajat sekä etniset ja kielelliset vähemmistöt

• Kulttuuripolitiikka ja kielikysymykset

- Kielikysymykset nousevat esiin erityisesti (a) kulttuuripalveluiden saavutettavuuden, (b) vähemmistötaiteilijoiden aseman, (c) kulttuuristen oikeuksien ja (d) vähemmistökysymysten yhteydessä
- a) Millä kielellä kulttuuripalveluja on tarjottava ja mitä erityisjärjestelyjä tarvitaan, että myös muuta kuin suomea puhuvat pääsevät osallistumaan kulttuuripalveluihin tai pystyvät tuottamaan niitä?
- b) Pääsevätkö muuta kuin suomea puhuvat taiteilijat osaksi suomalaisia taiteen ja kulttuurialan kenttää tai rahoitusjärjestelmiä? Tarvitaanko erityisjärjestelyjä ja toimivarko.net?
- c) Toteutuvatko kaikkien asukkaiden ja kansalaisten kulttuuriset perusoikeudet yksikielisessä kulttuuripolittisessa ympäristössä?
- d) Tarvitaanko kaikilla yhteiskuntapolitiikan lohkoilla uusia kielipolittisia järjestelyjä, että maahanmuuttajat olisivat tasa-arvoisessa asemassa ja että vähemmistökielten asema tulisi turvatuksi?

• Koulutus-, kulttuuri- ja kielipolittisia kysymyksiä

- Miten maahanmuuttajien suomenkielenopetusta voisi kehittää, että yhdenvertaisuus toteutuisi kulttuurin alueella?
- Kuinka koulutuksen avulla voidaan edelleen vahvistaa vähemmistökielten asemaa kulttuuripalveluissa ja yhteiskunnassa?
- Vähemmistökysymykset entistä tiiviimmäksi osaksi kulttuuri- ja taidealojen opetusta?
- Miten lisätä kaikilla aloilla toimivien tietämystä vähemmistökulttuureista ja -kielistä? Kulttuurinen moninaisuus oppiaineeksi tai osaksi tiettyjen oppiaineiden opetusta?
- Edistävätkö vai ehkäisevätkö monikulttuurikeskukset maahanmuuttajien kulttuurista osallistumista yhteiskunnassa?
- Tarvitaan lisätutkimusta vähemmistöihin kuuluvien kulttuurisen osallistumisen esteistä.